

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 13 Μαΐου 2019
(OR. fr)

9103/19

COAFR 92
CFSP/PESC 356
CSDP/PSDC 230
DEVGEN 98
COHOM 56
COHAFA 42

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9102/19

Θέμα: Σαχέλ

- Συμπεράσματα του Συμβουλίου (13 Μαΐου 2019)

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το Σαχέλ που εγκρίθηκαν κατά την 3688η σύνοδο του Συμβουλίου στις 13 Μαΐου 2019.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το Σαχέλ

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) υποστηρίζει τις αρχές και τους πληθυσμούς του Σαχέλ, που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις: i) προκλήσεις πολιτικού χαρακτήρα, ιδίως σοβαρές ελλείψεις σε ό,τι αφορά τη διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· ii) προκλήσεις που αφορούν την ασφάλεια, με την επέκταση της τρομοκρατικής απειλής, της εξτρεμιστικής βίας και του οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, και την κλιματική αλλαγή που έχει αρνητικές επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους και πυροδοτεί τις τοπικές συγκρούσεις· iii) προκλήσεις που αφορούν την ανάπτυξη, λόγω της ενδημικής φτώχειας, της έντονης δημογραφικής δυναμικής και της περιορισμένης κοινωνικοοικονομικής συνοχής· iv) οι παράγοντες αυτοί συμβάλλουν στην επιδείνωση της επισιτιστικής ανασφάλειας, την αύξηση των μεταναστευτικών πιέσεων και την επιδείνωση της ανθρωπιστικής κατάστασης. Στο πλαίσιο αυτό, οι συγκρούσεις μεταξύ κοινοτήτων αναζωπυρώθηκαν σε σημαντικό βαθμό μέσα σε λίγους μήνες σε διάφορες χώρες της περιοχής. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων και των ελλείψεων αποτελεί πρωτίστως ευθύνη των κρατών του Σαχέλ. Η διεθνής κοινότητα υποστηρίζει τις προσπάθειές τους.

2. Το Σαχέλ αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, όπως αποδεικνύεται από τη συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών και Άμυνας των 28 κρατών μελών της ΕΕ και των πέντε κρατών μελών της Ομάδας των Πέντε του Σαχέλ (G5 Σαχέλ) κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της 14ης Μαΐου 2019. Στο πλαίσιο ενός διαρκούς πολιτικού διαλόγου και μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης θεμελιωμένης στο δίπτυχο ανάπτυξη και ασφάλεια, και με βάση τη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια και την ανάπτυξη στο Σαχέλ και το περιφερειακό σχέδιο δράσης της, καθώς και τους πέντε πυλώνες του σχεδίου δράσης που εγκρίθηκε στη διάσκεψη κορυφής της Βαλέτας το 2015, έχουν αξιοποιηθεί όλα τα ευρωπαϊκά μέσα εξωτερικής δράσης. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΕ παρέχει συνδρομή μεμονωμένα σε καθεμία από τις πέντε χώρες που συμμετέχουν στην G5 Σαχέλ και υποστηρίζει τις προσπάθειές τους για συνεργασία. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι οι βασικοί εταίροι της περιοχής, κινητοποιώντας πάνω από 8 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο της αναπτυξιακής βοήθειας για εθνικά και περιφερειακά προγράμματα, κυρίως μέσω του καταπιστευματικού ταμείου έκτακτης ανάγκης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της στηρίζουν επίσης την ασφάλεια στο Σαχέλ παρέχοντας πολύ σημαντικούς ανθρώπινους και υλικούς πόρους, ιδίως στο πλαίσιο αποστολών της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) - EUTM Mali, EUCAP Sahel Mali και EUCAP Σαχέλ Νίγηρας -, με τη συμμετοχή τους στην αποστολή MINUSMA του ΟΗΕ, μέσω της γαλλικής επιχείρησης «Barkhane», που υποστήριζαν και άλλα κράτη μέλη, και στο πλαίσιο πολυάριθμων διμερών δεσμεύσεων.
3. Η ΕΕ επαναβεβαιώνει τη δέσμευσή της, σύμφωνα με την απόφαση 2391 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, υπέρ της G5 Σαχέλ και υπενθυμίζει τη σημαντική στήριξη που παρέχει για τη δημιουργία δομών διακυβέρνησής του, την έναρξη επιχειρησιακής λειτουργίας της κοινής δύναμης της G5 Σαχέλ (FCG5S), καθώς και την εφαρμογή του προγράμματος επενδύσεων προτεραιότητας της G5 Σαχέλ (PIP) και του προγράμματος έκτακτης ανάγκης της, με την υποστήριξη της Συμμαχίας για το Σαχέλ και άλλων χορηγών. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την επανέναρξη των επιχειρήσεων της FCG5S και ζητεί να ενταθούν οι προσπάθειές της. Ένα έτος μετά τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου για το Σαχέλ που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 23 Φεβρουαρίου 2018, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύονται να συνεχίσουν την εφαρμογή της χρηματοδότησης ύψους 147 εκατομμυρίων ευρώ που έχει ήδη διατεθεί στην εν λόγω δύναμη.

4. Ωστόσο, η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί σοβαρά για την αύξηση της τρομοκρατικής βίας, καθώς και της βίας μεταξύ των κοινοτήτων, στο Μάλι και στη Μπουρκίνα Φάσο. Καλεί τις αρχές να δρομολογήσουν ή να διενεργήσουν κατάλληλες έρευνες, μεταξύ άλλων για τη σεξουαλική και έμφυλη βία, προκειμένου να προσδιορίσουν την άμεση και έμμεση ευθύνη όλων των εμπλεκόμενων, να μην αφήσουν περιθώρια για ατιμωρησία και να ενημερώνουν τους πολίτες για την πρόοδο σχετικά με αυτό το θέμα. Καλεί επίσης τις κυβερνήσεις να εξαρθρώσουν και να αφοπλίσουν όλες τις παραστρατιωτικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στην επικράτειά τους και να δρομολογήσουν μια φιλόδοξη και χωρίς αποκλεισμούς πολιτική διαδικασία διαλόγου και συμφιλίωσης για τις εμπλεκόμενες περιοχές, με στόχο να επιλυθούν τα προβλήματα κοινωνικής συνοχής και εμπιστοσύνης, ιδίως μεταξύ του πληθυσμού και των ενόπλων δυνάμεων. Στο πλαίσιο αυτό, ζητεί την υποδειγματική συμπεριφορά των δυνάμεων ασφαλείας και άμυνας σε ό,τι αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, καθώς και την παρακολούθηση της δικαστικής εξέλιξης περιστατικών που ενδέχεται να συνιστούν παραβιάσεις των εν λόγω δικαιωμάτων. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η πρόληψη της στρατολόγησης και της χρήσης παιδιών στρατιωτών, η πάταξη αυτού του φαινομένου, καθώς και η επανένταξη των παιδιών στρατιωτών. Η ΕΕ ενθαρρύνει την G5 Σαχέλ και καθένα από τα κράτη μέλη της να δώσουν προτεραιότητα στις πλέον κρίσιμες περιοχές αστάθειας, χωρίς να παραμελήσουν τις σταθερές περιοχές, και να αντιμετωπίσουν με ολοκληρωμένο τρόπο τα βαθύτερα αίτια της έλλειψης ασφάλειας με στόχο την πρόληψη της βίας και την ικανοποίηση των αναγκών και των προσδοκιών των πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των νέων.

5. Η ΕΕ τονίζει τη σημασία των σημαντικών μεταρρυθμίσεων που πρέπει να αναληφθούν από τις κυβερνήσεις των χωρών της G5 Σαχέλ προκειμένου να εξασφαλισθεί διαρκής ειρήνη, ασφάλεια και ευημερία. Από τη μια πλευρά, η χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνηση των εδαφών, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, η ουσιαστική αποκέντρωση, ιδίως η αποκατάσταση των δημοσίων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην εκπαίδευση, ιδίως για τα κορίτσια και τις γυναίκες, η επαναλειτουργία των σχολείων, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους, η καταπολέμηση της διαφθοράς και η χρηστή διακυβέρνηση είναι καίριας σημασίας. Από την άλλη, είναι επιτακτική η μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, ώστε να είναι αποτελεσματικότερος ο αγώνας κατά της έλλειψης ασφάλειας και των αυθαίρετων ενεργειών εις βάρος του αμάχου πληθυσμού. Πρέπει να εξασφαλισθούν ισότιμες οικονομικές προοπτικές, ο σεβασμός των δικαιωμάτων και η χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών, η προστασία και η ένταξη των πλέον ευάλωτων και η πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες επί ίσοις όροις, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας. Τέλος, προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη για όλους, απαιτείται ισότιμη πρόσβαση στους φυσικούς πόρους, σωστές λύσεις για τις κλιματικές και οικολογικές αλλαγές και ένα ευνοϊκότερο περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις. Η ΕΕ τονίζει επίσης ότι η πλήρης συμμετοχή των νέων, των γυναικών και της κοινωνίας των πολιτών στις ειρηνευτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης των συγκρούσεων, είναι ιδιαίτερα σημαντική εν γένει και σε τοπικό επίπεδο. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για την ειρήνη και τη βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή του Σαχέλ. Η ΕΕ ενθαρρύνει την G5 Σαχέλ να ενσωματώσει τη διάσταση του φύλου σε όλα τα πεδία δράσης της.

6. Η ΕΕ καλεί τα κράτη της G5 Σαχέλ να εντείνουν, να επιταχύνουν και να εμβαθύνουν τις προσπάθειές τους στον τομέα της περιφερειακής συνεργασίας, ιδίως παρέχοντας στη μόνιμη γραμματεία τα μέσα για την εκπλήρωση της αποστολής της, και να κινητοποιηθούν ακόμη περισσότερο ώστε να τεθεί σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία η κοινή δύναμη και να εφαρμοσθεί άμεσα το πρόγραμμα επενδύσεων προτεραιότητας στις πλέον ευάλωτες περιοχές. Επισημαίνει εκ νέου την επιτακτική ανάγκη να εφαρμοσθεί ουσιαστικά από την κοινή δύναμη της G5 Σαχέλ και τα κράτη μέλη της το πλαίσιο συμμόρφωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, καθώς και την ανάγκη να δημιουργηθεί μια πραγματική αστυνομική συνιστώσα για τη στήριξη της κοινής δύναμης, προκειμένου να εξασφαλισθεί μια αποτελεσματική διεπαφή μεταξύ της κοινής δύναμης και των εθνικών συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης. Επ' αυτού, η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για τη διεξαγωγή, στις 21 Ιανουαρίου στο Νιαμέι, της δεύτερης διάσκεψης με σκοπό την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ ασφάλειας, δικαιοσύνης και ανάπτυξης στην επικράτεια της G5 Σαχέλ.
7. Δεδομένης της επιδείνωσης της κατάστασης της ασφάλειας στην περιοχή, που εντείνεται από την αστάθεια των γειτονικών χωρών, η ΕΕ υπενθυμίζει ότι όλοι οι παράγοντες - οι εθνικές κυβερνήσεις των χωρών G5 Σαχέλ, η G5 Σαχέλ, η Οικονομική Κοινότητα των Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS) και οι γειτονικές χώρες, η Αφρικανική Ένωση και τα Ηνωμένα Έθνη - έχουν την ευθύνη να κινητοποιήσουν τους πόρους τους στο πλαίσιο συνεκτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης σταθεροποίησης με σκοπό την αποκατάσταση της ασφάλειας και της ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ εξαίρει το έργο των κυβερνήσεων των χωρών του Σαχέλ και των εθνικών και διεθνών φορέων, καθώς και τον συντονιστικό ρόλο των Ηνωμένων Εθνών. Προβάλλει τον καθοριστικό ρόλο της MINUSMA για τη σταθερότητα, την ειρήνη και τη συμφιλίωση στο Μάλι, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου της στο βόρειο και το κεντρικό τμήμα της χώρας, ιδίως δε των αποστολών της για τη στήριξη της αναδιάταξης του κράτους, την προστασία όλων των αμάχων αδιακρίτως, την υποστήριξη της αποκατάστασης των βασικών υπηρεσιών και της διαμεσολάβησης στην πολιτική διαδικασία της χώρας, η οποία πρέπει οπωσδήποτε να ολοκληρωθεί, καθώς και την ικανότητά της να δρα σε συνεργασία με τις άλλες δυνάμεις ασφαλείας, μεταξύ άλλων στηρίζοντας την κοινή δύναμη της G5 Σαχέλ. Ως εκ τούτου, η ΕΕ είναι ευνοϊκή προς την ανάθεση εντολής στη MINUSMA από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, τον προσεχή Ιούνιο, για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών.

8. Η ΕΕ επικροτεί την πρόοδο που σημειώθηκε στο Μάλι όσον αφορά την εφαρμογή της συμφωνίας ειρήνης και συμφιλίωσης που υπεγράφη τον Ιούνιο του 2015, μεταξύ άλλων μέσω της επιτροπής παρακολούθησης, αλλά καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως τη νέα κυβέρνηση του Μάλι, να συνεχίσουν τις προσπάθειες και να εξασφαλίσουν άμεσα αποτελέσματα, ιδίως όσον αφορά την ουσιαστική επανένταξη των μαχητών μέσω της διαδικασίας αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης, τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, την προώθηση της διαδικασίας αποκέντρωσης και τη δημιουργία αναπτυξιακής ζώνης για τις βόρειες περιοχές. Καλεί τις ανώτατες αρχές του Μάλι να προβούν με πολυσυλλεκτικό πνεύμα στην αναθεώρηση του Συντάγματος, έτσι ώστε να γίνει δεκτό από το σύνολο της κοινωνίας της χώρας και να μπορέσει να συμβάλει στην αποκατάσταση της ειρήνης σε ένα νέο Μάλι. Η ΕΕ τονίζει τη σημασία της πλήρους ένταξης των γυναικών, των νέων και της κοινωνίας των πολιτών στην εφαρμογή της συμφωνίας.
9. Η ολοένα μεγαλύτερη έλλειψη ασφάλειας συμβάλλει στην επιδείνωση της ανθρωπιστικής κατάστασης. Οι εκτοπισμοί λόγω της βίας επιτείνουν τις δυσκολίες που συνδέονται με τις συχνές επισιτιστικές και διατροφικές κρίσεις και αυξάνουν τις ανάγκες προστασίας των ευάλωτων ατόμων, κυρίως των παιδιών, των γυναικών και των αναπήρων. Η ΕΕ, όντας ένας από τους σημαντικότερους χορηγούς ανθρωπιστικής βοήθειας, η οποία έχει διαθέσει πάνω από 250 εκατομμύρια ευρώ τα δύο τελευταία χρόνια στους πληθυσμούς των χωρών της G5 Σαχέλ, και δεδομένου ότι η αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης εξακολουθεί να υποχρηματοδοτείται, καλεί τις χώρες της G5 Σαχέλ να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να αποτρέψουν νέους εκτοπισμούς και να εξασφαλίσουν την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες για τους πληθυσμούς που είναι θύματα συγκρούσεων και βίας. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συμπαραστέκεται στον πληθυσμό.

10. Η ΕΕ θα συνεχίσει να δίνει προτεραιότητα στην περιοχή του Σαχέλ και να λαμβάνει τις ενδεδειγμένες πρωτοβουλίες, με ιδιαίτερη προσοχή στη δέσμευση των εταίρων της και την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων. Η ΕΕ υπενθυμίζει ότι είναι αποφασισμένη να στηρίζει την αποκατάσταση του κράτους και των βασικών υπηρεσιών, τη σταθεροποίηση των περιοχών της περιφέρειας, την πάταξη της εμπορίας ανθρώπων, για παράδειγμα μέσω του σχεδίου «GAR-SI Sahel», και κάθε πρωτοβουλία με σκοπό τον διάλογο και τη συμφιλίωση. Είναι επίσης πρόθυμη να συνεχίσει να στηρίζει την αναγκαία μεταρρύθμιση των δυνάμεων ασφαλείας και άμυνας των χωρών της G5 Σαχέλ, την περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, βάσει τοπικών στρατηγικών, και την αναδιάταξή τους, ιδίως αξιοποιώντας τις υφιστάμενες αποστολές ΚΠΑΑ στο Μάλι και τον Νίγηρα σύμφωνα με την εντολή τους. Τονίζει επίσης ότι η στήριξη της ΕΕ δεν θα είναι αποτελεσματική παρά μόνον εάν συνοδεύεται από σημαντικές προσπάθειες των χωρών της G5 Σαχέλ για βελτίωση της διακυβέρνησης, της ανάπτυξης και της ασφάλειας στην όλη περιοχή. Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση εκ του σύνεγγυς και θα προσδιορίσει, ενδεχομένως, τις αναγκαίες αναπροσαρμογές στην υλοποίηση των εν εξελίξει δράσεων, βάσει απτών αποτελεσμάτων, ιδίως ενόψει της ετήσιας υπουργικής συνόδου μεταξύ της G5 Σαχέλ και της Ύπατης Εκπροσώπου που θα διεξαχθεί στο Ουαγκαντούγκου, τον Ιούλιο του 2019.
-